

ШКІЛЬНА БІБЛІОТЕКА
УКРАЇНСЬКОЇ ТА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Джонатан СВІФТ

МАНДРИ ДО РІЗНИХ
ДАЛЕКИХ КРАЇН СВІТУ
ЛЕМЮЕЛЯ ГУЛЛІВЕРА,
СПЕРШУ ЛІКАРЯ, А ПОТІМ
КАПІТАНА КІЛЬКОХ КОРАБЛІВ

Харків
«Фоліо»
2017

ЧАСТИНА ПЕРША
ПОДОРОЖ ДО ЛІЛПУТІ

Розділ I

Автор оповідає про себе та про свою родину, про те, що спонукало його до мандрів. Його корабель розбивається, і він уплав бореться за своє життя. Дістається цілий берега в країні лілпутів. Його беруть у полон і привозять до столиці

Мій батько мав маленький маєток у Ноттінгемширі. Я був третій серед п'ятьох його синів. Чотирнадцятилітнім хлопчиком мене віддано до Емануелевого коледжу в Кембриджі, де я жив три роки і ревно віддавався вченню. Та хоч як мало допомагав мені батько, але й те було великим тягарем для його вбогих статків, і через три роки я мусив піти в науку до видатного лондонського хірурга — містера Джемса Бейтса, в якого вчився чотири роки. Від часу до часу батько присилав мені трохи грошей, і я витрачав їх на вивчення навігації та інших галузей математики, корисних тому, хто збирається подорожувати, бо завжди думав, що рано чи пізно мені доведеться заробляти хліб мандрами. Покинувши містера Бейтса, я приїхав до батька, де дістав від нього, дядька Джона та деякого з родичів сорок фунтів стерлінгів готівкою і обіцянку дава-

ти тридцять фунтів щороку на утримання мене в Лейдені. Там протягом двох років і сімох місяців вивчав я медицину, знаючи, що це може знадобитися мені в довгих мандруваннях. По поверненні з Лейдена я, за рекомендацією мого милого патрона містера Бейтса, вступив як лікар на корабель «Ластівка» під командою капітана Ебрегема Пеннеля, з яким прослужив три з половиною роки, побувавши на Близькому Сході та в інших країнах. Повернувшись до Англії, я вирішив улаштуватися в Лондоні, до чого заохочував мене мій патрон містер Бейтс, який порекомендував мене багатьом своїм пацієнтам. Я купив у компанії будиночок на Олд-Джюрі і, діставши пораду змінити своє родинне становище, одружився з Мері Бертон — другою дочкою містера Едмонда Бертона, власника панчішної крамниці на Ньюгейтській вулиці, який дав за нею чотирьох фунтів посагу.

Але за два роки мій милий патрон Бейтс помер. Приятелів у мене було небагато, і практика моя почала підупадати, бо сумління не дозволяло мені наслідувати нечесні вчинки багатьох моїх співбратів-медиків. Отже, порадившись із дружиною та де з ким із знайомих, я вирішив знову стати моряком. Я служив лікарем на двох кораблях і протягом шести років не раз відвідав Індію та Вест-Індію і значно збільшив цим свої статки. На дозвіллі я читав твори найкращих сучасних і давніх авторів, бо мав завжди чимало книжок, а буваючи на березі, я приглядався до побуту та звичаїв людей і разом із тим вивчав чужі мови, до яких мав великий хист, бо в мене була гарна пам'ять.

Остання подорож була не дуже щаслива: море втомило вже мене, і я вирішив жити вдома з дружиною та дітьми. З Олд-Джюрі я переїхав до Феттер-Лейна, а звідти до Вупінга, гадаючи, що матиму практику серед моряків. Сподіванки мої, проте, не справдилися. Три роки чекав я, що справи підуть на краще, і нарешті прийняв вигідну пропозицію капітана Вільяма Прічарда — господаря «Антилопи», що вирушав до південних морів. Ми відпливли з Брістоля 4 травня 1699 року, і спочатку наша подорож відбувалась за дуже сприятливих умов.

З деяких міркувань, читача не годилось би втомлювати подробицями наших пригод у тих морях. Досить буде сказати, що коли ми йшли до Ост-Індії, нас захопив жорстокий шторм і відніс на північний захід від Ван-Діменової Землі, як ми довідалися з вимірів, до тридцятого градусу і двох мінут південної широти. Дванадцять наших матросів померли від надмірної роботи та поганого харчу, решта зовсім знесиліли. 5 листопада — тобто як на ті місцевості, на початку літа, тоді дуже туманного, — матроси помітили скелю, що стриміла з води на віддалі з півкабельтова, але навальний вітер мчав нас просто на неї, і корабель вмить розбився. Шістьом, і мені в тому числі, пощастило спустити на воду човен і оминати і корабель, і ту скелю. Ми гребли, за моїми підрахунками, ліги¹ зо три, доки виснажилися зовсім, бо сили наші виснажила вже робота на кораблі. Далі ми пустилися на волю хвиль, і за півгодини ураган з півночі перекинув наш човен. Що сталося з моїми товаришами з човна і з тими, що врятувалися на скелі або залишилися на судні, — сказати не можу, але гадаю, що всі вони загинули. Я плив навмання, підштовхуваний вітром та припливом, раз у раз шукаючи ногами дна і не знаходячи його. Кінець кінцем, знесилившись і не маючи більше сил боротися, я раптом відчув, що стою на міліні. Під той-таки час помітно вщух і шторм. Дно тут було таке полого, що я брів щось із милю, перш ніж під восьму годину вечора дістався берега. Я пройшов ще з півмилі, але не бачив ознак ні житла, ні людей, а може, знесилений, не помітив їх. Я був страшенно втомлений; і втома, спека та півпінти бренді, що я випив, покидаючи корабель, схиляли мене до сну. Я ліг на низеньку, м'яку траву і заснув таким міцним сном, яким не спав ніколи за свого життя. Спав я щонайменше дев'ять годин, бо, коли прокинувся, був уже білий день. Я хотів підвестись, але не спромігся й ворухнутись: я лежав на спині, а мої руки та ноги були міцно з обох боків прив'язані до чогось на землі, так само, як і моє довге, цупке

¹ Ліга — близько трьох англ. миль.

